

El doble joc d'Agbar

Irene González Pijuan

El 2010 l'Assemblea de les Nacions Unides va reconèixer el dret humà a l'aigua potable i el sanejament. Un dret que a Catalunya es confronta amb les 120.000 persones que no tenien accés a l'aigua el 2014, amb els 75.000 talls efectuats per Agbar entre 2008 i 2015 a l'Àrea Metropolitana de Barcelona i amb deutes generats amb les companyies que poden arribar als 1.000 euros i que han contret famílies en situació de vulnerabilitat. **Si no pots pagar, no tens aigua i si la tens, és a costa d'endeutar-te: és aquesta la perspectiva d'un dret?** O més ben dit, som subjectes de dret o som clients?

Agbar, la companyia d'aigües de gestió privada que ha monopolitzat el mercat metropolità durant dècades, va denunciar el mes de març tres activistes de l'Aliança contra la Pobresa Energètica per una acció pacífica a les seves oficines. L'acció es va produir el febrer de 2018 després d'esgotar des de juliol de 2017 totes les vies comunicatives establertes per intentar trobar una solució conjunta per a una possible condonació dels deutes que les famílies havien contret en situació contrastada de vulnerabilitat. Mentre es demanava una solució urgent durant mesos, i tot i les més de 16.000 factures ajornades que té la companyia i la manca de resposta clara a les afectades que s'hi dirigien, Agbar va iniciar una dubtosa campanya publicitària on afirmava que a cada barri o municipi on és present un nombre elevat de famílies pagaven 0 euros pel servei de l'aigua.

El dia de l'acció la companyia es va negar de nou a la condonació de deutes tot i que, sorprenentment, uns dies més tard les afectades (entre d'altres milers de famílies de l'AMB gestionats per Agbar) van rebre cartes on se les informava de dita condonació -sense comptar les taxes- enlloc de les cartes habituals que els recordaven periòdicament el que devien. **Agbar, per tant, va reconèixer la solidesa de la demanda, però va trobar més estratègic negar que era fruit d'un diàleg amb l'Aliança.**

Després va arribar la denúncia i la citació a les activistes a qui havien donat implícitament la raó per la via dels fets però van voler criminalitzar per una acció pública i legítima mitjançant la repressió judicial. Invertint els beneficis generats de l'explotació d'un dret i un bé comú en un procés judicial per a exemplificar que la protesta pública i la desobediència pacífica ja no són eines legítimes de la ciutadania.

Pot ser que hi hagi voluntat criminalitzadora en el fet que Agbar no només es personava com a acusació particular, sinó que donat que en una primera interlocutòria només es citava a una de les activistes, va demanar recurs per encausar dues persones més, entre elles la portaveu del col·lectiu? El que potser s'escapava de la seva estratègia és que la societat civil sap teixir xarxes i respondre; en les setmanes posteriors a les citacions es van succeir els suports i les manifestacions de solidaritat. Aquesta campanya comunicativa reactiva i generada des de la ciutadania ha forçat una demanda de mediació a pocs dies d'un judici programat per al 16 de maig.

És de vital importància que aclarim aquest fet: la demanda de mediació no respon a la voluntat d'establir canals de comunicació estables per part de la companyia -que d'altra banda ja existeixen-, ni a la suposada defensa de les treballadores -que no han sigut injuriades en cap cas-, ni a la benevolència de qui s'erigia com a acusació particular. Davant la resposta de la ciutadania, Agbar ha protegit la seva imatge i ha proposat dialogar com si el diàleg que se li reclama de fa mesos fos també creació de la seva pròpia innovació.

Encara és possible evitar que estratègies publicitàries de rentat d'imatge ens desviïn de la qüestió

principal: **l'aigua és un bé comú i un dret exigible de la ciutadania**. Perdonar deutes, generar-se una imatge humana i comprensiva i criminalitzar qui denuncia no són més que intents -més o menys aconseguits- de mantenir un monopoli -de manera força irregular des de 2010 a l'AMB- i generar un benefici econòmic creixent en base a un dret indispensable per a la vida. Hi ha experiències de gestió pública amb participació (imprescindible) de la ciutadania que estan funcionant i fan trontollar els arguments de sempre. Seguim insistint.

Irene González Pijuan és presidenta d'Enginyeria Sense Fronteres.